

הפטיטיס C – דלקת כבד נגיפית בישראל

האגודה לבריאות הציבור ועמותת חץ מדווחות:

עפ"י ההערכות בישראל ישנם כ-15,000 נשאים לנגיף שאינם מאובחנים;

הטיפול התרופתי הנוכחי יכול לרפא לחלוטין את הנגיף ולמגר את המחלה

לאחרונה צוין בישראל ובעולם היום הבינלאומי להפטיטיס C (דלק כבד נגיפית). על פי הערכות משרד הבריאות, עמותת חץ והאגודה לבריאות הציבור, בישראל ישנם כ- 15,000 נשאים לנגיף הפטיטיס סי שאינם מאובחנים עדיין.

"זיהום כרוני בנגיף הפטיטיס C שאינו מאובחן ומטופל יכול להתקדם עם השנים אצל חלק מהמטופלים (20-30%) למחלת כבד משמעותית המתבטאת בשחמת הכבד, ואצל 50% מחולי שחמת הכבד יתפתח כתוצאה מכך עם הזמן כשל בתפקוד הכבד, ומתוכם, אצל 1%-4% יתפתח בשנה סרטן ראשוני של הכבד". אומרת פרופ' זיו בן ארי, מנהלת מרכז מצוינות לרפואת הכבד, אסותא מרכזים רפואיים.

ד' מירושלים שחלה בהפטיטיס סי בעקבות התמכרות לסמים ונרפא הודות לטיפול התרופתי הניתן כיום "מדובר במחלה מסוכנת וקטלנית לא פחות מאידס. לא מרגישים בתסמינים מיוחדים אבל היא מחמירה עם הזמן. לכן להיבדק והקפידו לא להשתמש במזרקים משומשים".

על מטופלים עם זיהום כרוני בנגיף הפטיטיס C ושחמת להיות במעקב קבוע הכולל בדיקות דם מותאמות והדמיית כבד, על מנת לאתר בזמן ובשלב מוקדם התפתחות של סרטן כבד ראשוני. המעקב צריך להתבצע גם אצל כאלה שעדיין לא קיבלו את הטיפול האנטי-נגיפי וגם כאלה עם שחמת הכבד שהברואו מהמחלה.

אחת מקבוצות הסיכון הגדולות להדבקה בנגיף היא אוכלוסיית נפגעי סמים, המהווה אחוז גבוה של נשאי נגיף הפטיטיס סי, בישראל, המועבר בשל שימוש במזרקים משומשים או לא סטריליים.

המחלקה לטיפול בהתמכרויות באגף לבריאות הנפש במשרד הבריאות, מפעילה מזה מספר שנים תכנית, בשיתוף עמותת "חץ", למיגור הפטיטיס C בקרב מכורים לסמים בישראל הכוללת הרצאות להעלאת המודעות של המכורים המטופלים במרכזים לטיפול תרופתי ממושך ובאשפוזיות גמילה, בד בבד עם העלאת המודעות של הצוותים וביצוע זיהוי ואיתור של הנשאים. כמו כן, מעודדת התוכנית את המרכזים הטיפוליים לפנות לקופות החולים ולרופאי כבד על מנת להפנות את המטופלים הנזקקים לקבלת טיפול תרופתי המצוי בסל הבריאות והמביא להחלמה בשיעור גבוה מאוד של מטופלים.

לאגודה לבריאות הציבור תפקיד משמעותי במסגרת המאבק למיגור הנגיף, בו היא מפעילה ברחבי הארץ 9 מרכזים לטיפול בנפגעי סמים ואלכוהול ומטפלת בכ-3,000 מכורים/ות לסמים ואלכוהול ברחבי הארץ. במסגרת זו ערכה האגודה בדיקה לאבחון הימצאות הנגיף לכ-1,000 איש מבין המטופלים ונמצא כי קרוב ל 50% היו נשאים לנגיף הפטיטיס סי. בשל המספר הגבוה של הנשאים בקרב משתמשי סמים, יצאה האגודה בהנחיית משרד הבריאות בפרויקט מיוחד של אבחון וטיפול בנגיף בשיתוף עמותת חץ (עמותה הפועלת למען חולי הכבד בישראל).

2 סיפורים אישיים

סיפורה של נ' 56 רווקה + 1, תושבת המרכז, סבתא ל-2 נכדים. סיפורה של נ' מתחיל בגיל 18 אז התמכרה לסמים קשים. היא החלה בעישון ובמהרה עברה לצריכה בהזרקה. נ' מעידה על עצמה שכיום היא נקיה מסמים וגם בתקופות הקשות של ההתמכרות הבינה את החשיבות של המחלות והנגיפים שאפשר להיבדק בהם, "במיוחד כשאת צורכת סמים קשים" לדבריה. היא דאגה כמובן לחטא את המזרקים ולדאוג לעצמה למזרקים חד פעמיים חדשים, אך בבדיקות שגרתיות שנערכו לה התגלה בתחילה כי היא סובלת מהפטיטיס B ו A.

"הרגשתי חולשה ועייפות אבל הפחד מהזריקות (הטיפול נגד הפטיטיס שהיה נהוג בעבר) שיתק אותי. נבהלתי מתופעות הלוואי, שהרגישו חבריי המכורים לסמים, לאחר שקיבלו טיפולים שניתנו לפני 2 עשורים לחולי הפטיטיס. ראיתי מכורים שהחלו בטיפול וקיבלו את הזריקות וסבלו מהתכווצויות, בחילות והקאות אינסופיות ולכן החלטתי שאני לא מוכנה לעבור את זה ונמנעתי לקבל את הטיפול. התנהלתי כך במשך שנים, ללא טיפול, בגלל הפחד והיום אני מצטערת על כך. לפני כ-10 שנים נגמלתי מהסמים ועדיין התעלמתי מההפטיטיס.

לפני שנתיים, הבנתי שהטיפול השתנה וכיום ישנו טיפול תרופתי יעיל למשך 2-3 חודשים ללא צורך בזריקות, ולכן החלטתי להיבדק שוב ואז התגלה כי הכבד שלי נגוע בנגיף הפטיטיס C. החלטתי שהפעם אני לא מוותרת והתחלתי בטיפול התרופתי. היום אני נקיה לגמרי מסמים וגם מהפטיטיס C הודות לטיפול. אני לא מרגישה חולשה ועייפות כפי שהרגשתי קודם ואני חזקה יותר. אני מסוגלת לעבוד בעבודתי כסייעת בהוראה לילדים עם צרכים מיוחדים, יכולה לטפל בנכדים שלי ומצליחה לחיות באיכות חיים טובה", היא אומרת.

"המסר שלי לאחרים הוא: לכו להיבדק, אסור להזניח כי מדובר במחלה נגיפית ומסוכנת. הקבוצה הגדולה ביותר של חולי הפטיטיס סי הם מכורים לסמים ולכן אסור להתעלם מכך. במידה ונדבקתם, חשוב להתחיל בטיפול התרופתי, וכך תוכלו לשמור על עצמכם ולהימנע מסיבוכים.

ד', בן 43, רווק, תושב ירושלים, מטופל במעקב במרכז סול מטעם האגודה לבריאות הציבור.

מאז שהיה בן 20 התמכר לסמים קשים בהזרקה והחל להיות מטופל במרכז להתמכרויות מטעם האגודה לבריאות הציבור.

בבדיקה דם שגרתית התגלה כי נדבק בהפטיטיס סי, לדבריו בשל שימוש במזרק משומש שלקח מחברה, שכנראה גם היא היתה חולה בנגיף. ד' לא הרגיש כאבים ולא היו לו תופעות מיוחדות או תסמינים כלשהם.

מרגע גילוי המחלה החל מיידית בטיפול תרופתי מסיבי באמצעות כדורים, אותן נטל בקביעות במשך 90 יום, ללא תופעות לוואי מיוחדות.

לאחר כ-3 חודשים הבריא לחלוטין מהמחלה אבל המשיך להזריק, לא במזרק משומש אלא רק חדש ונקי. לפני כ-3 שנים עבר תהליך גמילה מהסמים ומאז הוא נקי לדבריו.

ד' הצליח לשקם את עצמו והתחיל ללמוד במכללה השף לימודי תעודה לקבלת תואר שף. כיום הוא כבר בעל תעודת 10 שף, עובד במסעדה בירושלים ומצפה לקבל בקרוב את תעודת השף המיוחדת. מבחינתו הוא כבר אחרי הסמים ומסתכל קדימה לעתיד. חשוב לציין, כי כיום טבחים/שפים מקבלים אישור מרופא מומחה למחלות כבד כדי לעבוד במטבחים, לאחר שהצליחו להירפא מהנגיף. זו בשורה חשובה, כי בעבר לא יכלו לעבוד בתחום הזה, אך בזכות הטיפול התרופתי המוצע היום, הם יכולים לתפקד באופן מלא.

המסר שחשוב לד' להעביר למכורים לסמים:

"לא להזניח, אסור לזלזל בחשיבות הכבד. מדובר במחלה מסוכנת וקטלנית לא פחות מאיידס! כדי לא לאבד את החיים, לכו להיבדק והקפידו לא להשתמש במזרקים משומשים. הפטיטיס סי היא מחלה מדבקת. אל תחכו ואל תדחו, בקשו מרופא המשפחה להיבדק ואם התשובה חיובית פנו למרפאות השונות של האגודה לבריאות הציבור הפרוסות ברחבי המדינה או לעמותת חץ שמסייעת לחולי הכבד. יש היום טיפול שהינו עם אחוזי הצלחה גבוהים עד ריפוי מלא. הזנחה גוררת צורך בהשתלת כבד שמצילה את החיים" ומוסיף ד' "לנגיף הפטיטיס סי אין סימפטומים בהתחלה, לא מרגישים כאבים או תופעות מיוחדות, לכן אפשר לחיות עם המחלה במשך שנים בלי להרגיש דבר, ובינתיים המחלה מתקדמת ומחמירה ופוגעת בכבד ובגוף".

עוה"ד יסמין נחום, מנכ"לית האגודה לבריאות הציבור מספרת כי "בתחילת הפרויקט, ההיענות הייתה נמוכה ורק 2 מטופלים סיימו את הטיפול, זאת בשל חסם של התמדה בטיפול. בשל ההיענות הנמוכה ולאחר מחשבה החלטנו באגודה לבריאות הציבור לפעול להסרת כל החסמים לטיפול ויזמנו תכנית למיגור ההפטיטיס סי בקרב מטופלינו. התוכנית כללה מימון עלות ההשתתפות העצמית עבור הטיפול בנגיף, ליווי צמוד של איש צוות לבדיקות ולטיפול עצמו, ובהמשך אף הענקנו תמריץ כספי למי שהתמיד בטיפול, מה שהוביל לשמחתנו לתוצאות ולעלייה משמעותית בהיענות לטיפול. על פי נתוני האגודה, מתחילת הפרויקט בשנת 2020 ועד היום, אובחנו והחלו טיפול 396 מטופלים נשאי הנגיף, ומתוכם טופלו ונרפאו לחלוטין מהמחלה 237 מטופלים, שהם כ 60% מקרב המטופלים. האגודה לבריאות הציבור ממשיכה בפרויקט ושמה לה למטרה למגר לחלוטין את הנגיף בקרב מטופליה.

חוליו בורמן, מנכ"ל עמותת חץ: עמותת חץ תומכת ומלווה את מוסדות הגמילה ואת המטופלים בנגיף הפטיטיס סי ומסייעת להם במתן מענה מול מערכת הבריאות. במסגרת זאת, העמותה הקימה את פרויקט "חץ עד הבית", במסגרתו מגיעות האחיות לבית המטופל ללקיחת דם לבדיקת אבחון המחלה, ובכך מסייעות להתגבר על מכשולים וחסמים בירוקרטיים, נפשיים וכלכליים, העומדים בפני חולים המתמודדים עם התמכרות לסמים. העמותה פועלת, בשיתוף מלא עם מסגרות הגמילה, להגברת המודעות לחשיבות הטיפול בנגיף בקרב אוכלוסיית נפגעי סמים. גם בקרב המטופלים הפוטנציאליים וגם בקרב הממסד הרפואי ומסייעת למטופלים בסיכון לבצע את הבדיקות הדרושות לאבחון המחלה כולל החזר כספי של עלות התרופות.

ד"ר פאולה רושקה, מנהלת המחלקה לטיפול בהתמכרויות, משרד הבריאות:

התכנית שמוביל משרד הבריאות הצליחה להביא לזיהוי ואיתור של נשאים באוכלוסייה של מכורים, שלרוב מתקשים להגיע לקופת החולים ולבצע אבחון וטיפול באמצעות עמותת "חץ" והאגודה לבריאות הציבור, שלקחה את הנושא כפרויקט מרכזי למען בריאות הציבור. בנוסף, כחלק מהתכנית הלאומית למיגור הפטיטיס C, גם קופות החולים התחברו לתוכנית זו ויחד עם יתר השחקנים פועלים לטובת בריאות המטופלים והציבור כולו.

לפרטים נוספים לעיתונות
טלי נח דוברת עמותת חץ 054-4647433
מירה לוי מרום תקשורת
האגודה לבריאות הציבור 0528848219